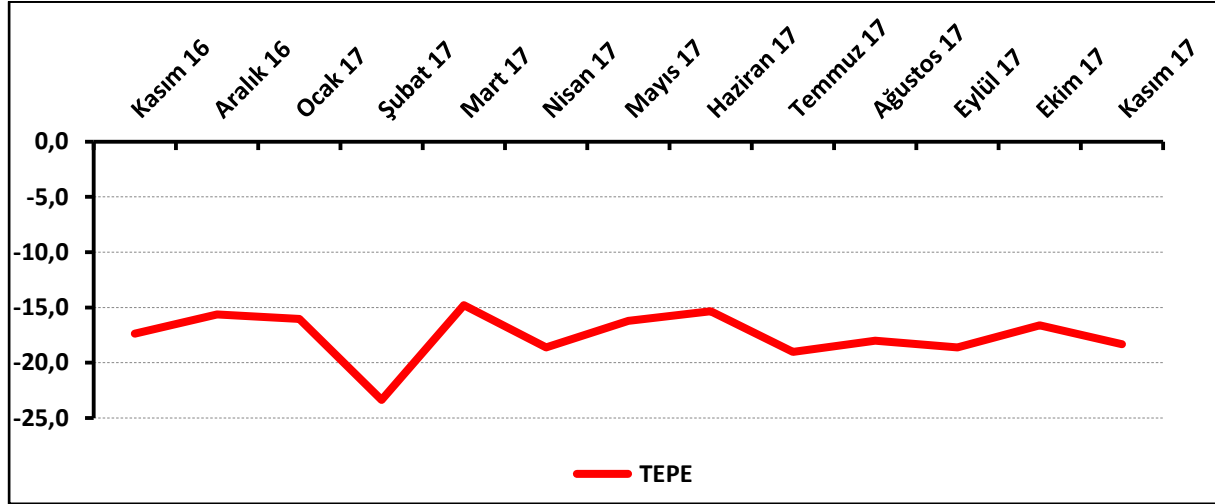

PERAKENDEDE İŞLER İYİ DEĞİL, SATIŞ BEKLENTİSİ DÜŞÜK

Perakende güveni Kasım ayında -18,3 puan değerini aldı. Endeks, bir önceki aya göre 1,7 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 0,9 puanlık bir düşüş kaydetti. Yıllık bazda kaydedilen bu düşüşle, 13 ay sonra geçtiğimiz Ekim ayında ara verdiği aşağı yönlü seriye geri dönmüş oldu. İşlerin geçen yıla göre durumu göstergesi -45,6 puan ile yılın en düşük seviyesinde değer aldı. “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörü, Kasım ayında perakende güveninde en çok artış gösteren sektör oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye geçen yıla göre daha kötü performans sergiledi.

Perakende güveni geçen aya ve geçen yıla kıyasla azaldı

Kasım ayında -18,3 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 0,9 puan, geçen aya göre ise 1,7 puan azaldı. TEPE değerinin geçen yıla göre azalmasında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki düşüş etkili olurken; bir önceki aya göre azalmasında ise önümüzdeki 3 ayda satış beklentisindeki kötüleşme etkili oldu.

Şekil-1. TEPE (Kasım 2016 – Kasım 2017)¹**Tablo-1.** TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-11,4	-3,7	-2,6	-7,2	-5,3	-5,3	-9,6	-11,6	-11,3	-3,5	3,6	2,5
2016	1,2	-6,6	-9,9	-5,0	-11,0	-11,9	-11,4	-8,0	-11,8	-16,9	-17,4	-15,6
2017	-16,0	-23,4	-14,8	-18,6	-16,2	-15,3	-19,0	-18,0	-18,6	-16,6	-18,3	

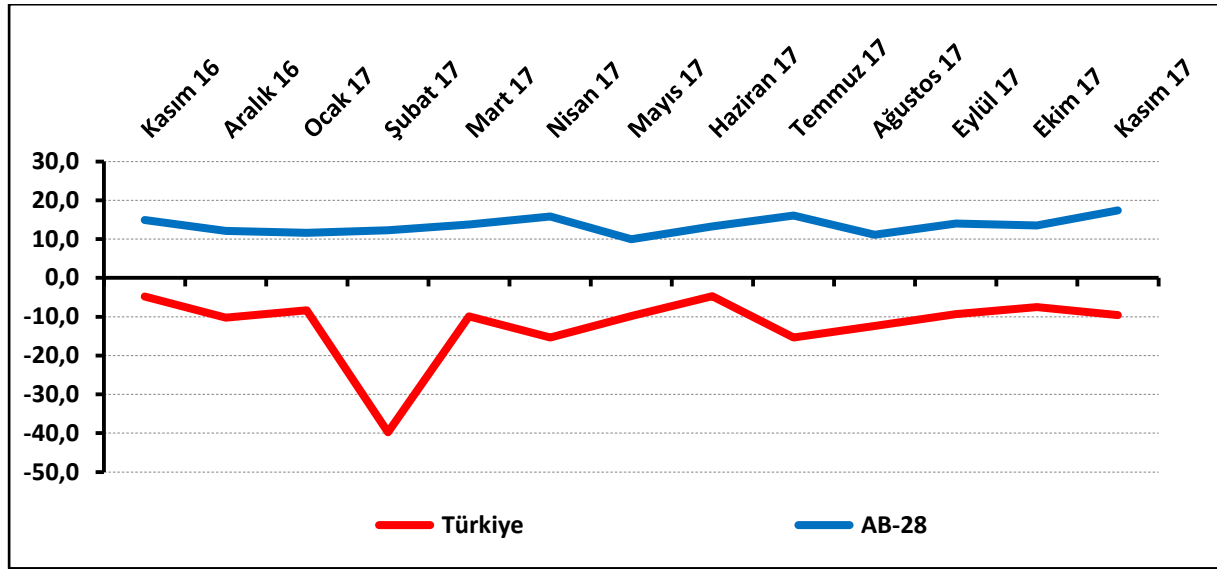
¹ Bültendeki tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin satış beklentileri azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Kasım 2017’de -9,6 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 2,1 puan; bir önceki yılın aynı ayına göre ise 4,8 puan azaldı.

Kasım 2017’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 21,8’i önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 47,8’i işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 30,4 oldu.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Kasım 2016 – Kasım 2017)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

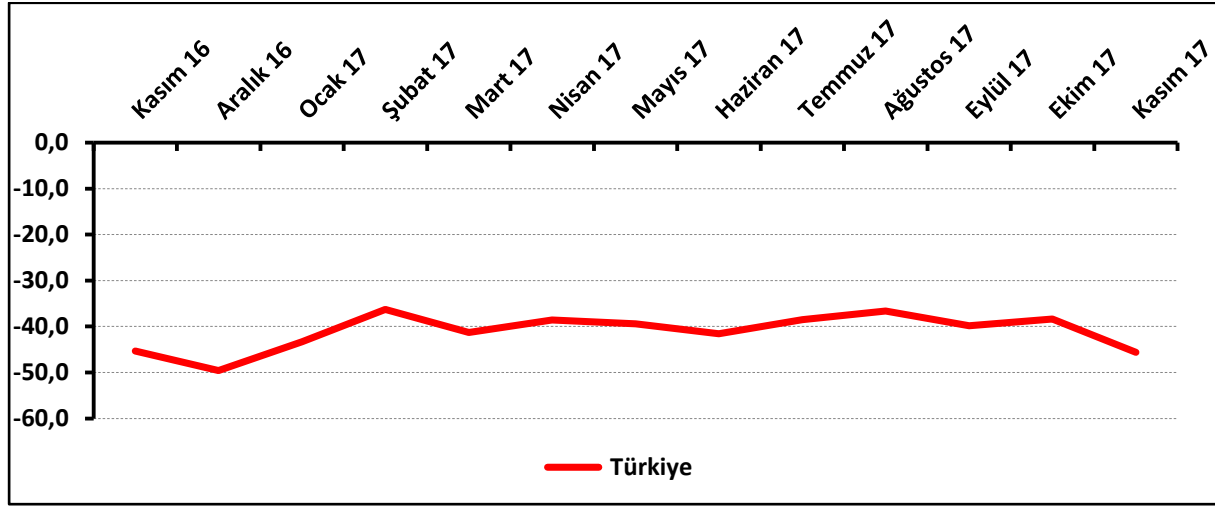
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	12,0	19,1	7,7	1,9	8,0	3,3	3,5	-13,4	-4,7	4,5	34,8	27,9
2016	15,4	2,1	-0,7	9,6	1,8	1,7	-0,9	9,8	0,4	-8,1	-4,8	-10,2
2017	-8,4	-39,8	-9,9	-15,4	-9,8	-4,7	-15,3	-12,4	-9,4	-7,5	-9,6	

Perakendecilerin işlerdeki toparlanma algısı düşüştü

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu, Kasım 2017'de -45,6 puan değerini alarak, Ekim 2017'ye göre 7,2 puan; Kasım 2016'ya göre 0,3 puan azaldı.

Kasım 2017'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 14,4'ü geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 60 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise, yüzde 25,6 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Kasım 2016 – Kasım 2017)

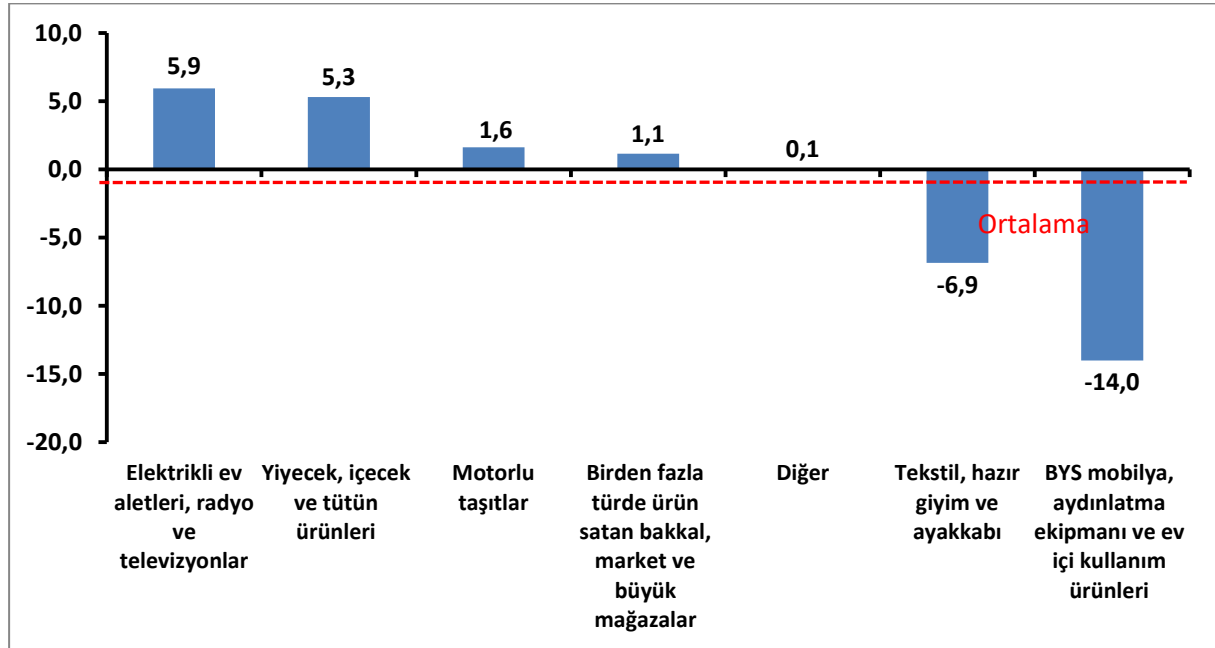
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-36,6	-27,2	-22,0	-27,9	-23,7	-24,7	-30,4	-27,5	-30,4	-35,6	-25,0	-22,8
2016	-21,2	-32,6	-31,3	-13,6	-27,6	-35,2	-22,8	-27,5	-37,5	-42,7	-45,3	-49,6
2017	-43,3	-36,3	-41,3	-38,6	-39,4	-41,6	-38,5	-36,6	-39,8	-38,4	-45,6	

Perakende güveni en fazla artan sektör “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” oldu

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Kasım 2017’de, geçen yılın aynı dönemine göre “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “motorlu taşıtlar”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” sektörlerinde artış; “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” sektöründe ise sınırlı bir artış gözlemlendi. Bu sektörlerdeki artış ortalamanın üzerinde gerçekleşti. “Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” ve “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörlerindeki perakende güveninde ise düşüş gözlemlendi. “Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörü perakende güveninde en fazla düşüşü sergileyen sektör oldu. Sektörde, endeksin tüm alt göstergelerinde olumsuz gelişmeler yaşanırken, özellikle işlerin geçtiğimiz 3 aydaki durumunun kötüleşmesinin düşüşte etkili olduğu görüldü.

Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Kasım 2017’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakendede satış beklentisi azaldı

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Kasım 2017’de, “önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi”, “işlerin geçen yıla göre durumu” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” göstergeleri hem Kasım 2016’ya hem de Ekim 2017’ye göre azalırken; “önümüzdeki 3 ayda satış fiyat beklentisi” göstergesi artış gösterdi. “Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu” ve “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi” göstergelerinde geçen aya göre artış, geçen yıla göre azalış yaşanırken; “önümüzdeki 3 ayda istihdam beklentisi” göstergesi ters seyir izledi.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 11/2016	Endeks 10/2017	Endeks 11/2017	Bir önceki aya göre değişim 11/2017	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 11/2017
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-51,7	-55,7	-55,1	0,6	-3,4
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	4,4	13,4	9,7	-3,7	5,3
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-19,3	-24,5	-24,1	0,4	-4,8
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-4,8	-7,5	-9,6	-2,1	-4,8
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-4,6	0,1	-2,3	-2,4	2,3
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	14,5	36,3	39,2	2,9	24,7
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-45,3	-38,4	-45,6	-7,2	-0,3
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	3,5	1,6	0,9	-0,7	-2,6

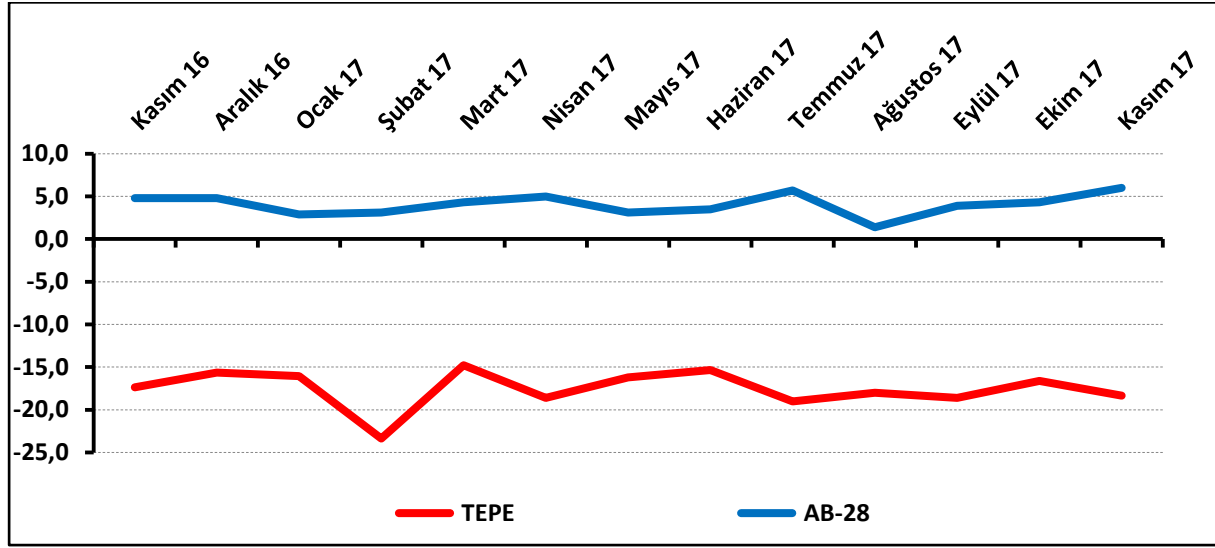
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4’deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla arttı

AB-28 Perakende Güven Endeksi, Kasım 2017’de 6,0 puan değerini aldı. AB-28’de perakende güveni bir önceki aya göre 1,7 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 1,2 puan arttı. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla AB-28 ve Euro Bölgesi’nden daha kötü performans sergiledi.

Şekil-5. TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Kasım 2016 – Kasım 2017)

Tablo-5. AB-28

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	1,6	-0,3	2,0	1,8	5,3	2,0	4,0	7,3	9,1	9,6	8,4	6,2
2016	4,8	4,8	4,7	2,2	3,3	1,8	1,5	-0,2	1,5	1,6	4,8	4,8
2017	2,9	3,1	4,3	5,0	3,1	3,5	5,7	1,4	3,9	4,3	6,0	

Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre değişimde AB-28'den daha kötü performans sergiledi

AB-28 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında Malta, Kasım ayında geçen yıla göre en fazla artış yaşayan ülke oldu. Malta'yı Finlandiya ve Slovenya takip etti. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise sırasıyla Avusturya, Yunanistan ve İngiltere oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış Finlandiya'da yaşandı. Perakende Güven Endeksinde, Kasım 2016'ya göre değişim AB-28'de 1,2 puan, Euro Bölgesi'nde 2,7 puan oldu. Ekim 2017'ye göre değişim incelendiğinde ise Türkiye'nin, AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha kötü performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Kasım 2016 ve Ekim 2017'ye göre)

Ülkeler*	Kasım 2016'ya göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)**	Ekim 2017'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Malta	41,3	10,6
Finlandiya	30,0	16,0
Slovenya	9,4	3,3
Macaristan	8,4	1,9
Romanya	7,9	-2,0
Fransa	7,3	-0,4
Slovakya	7,2	2,7
Makedonya Cumhuriyeti	6,0	0,0
Polonya	5,7	-0,1
İtalya	5,5	-2,6
Karadağ	3,7	2,9
Danimarka	3,3	0,6
Euro Bölgesi-19	2,7	-1,3
Belçika	1,6	1,8
Sırbistan	1,5	-2,7
AB-28	1,2	1,7
Hırvatistan	1,2	0,3
İsveç	0,9	1,0
Çek Cumhuriyeti	0,3	0,8
Almanya	0,2	-2,1
Bulgaristan	0,0	-1,3
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	0,0	-1,1
Hollanda	0,0	-7,6
Portekiz	-0,1	0,0
Türkiye	-0,9	-1,7
Letonya	-1,0	-1,4
İspanya	-1,3	-0,6
Litvanya	-2,7	1,1
Estonya	-4,6	-5,8
İngiltere	-6,4	14,8
Yunanistan	-8,6	0,3
Avusturya	-9,4	-1,5

*Eurostat tarafından Temmuz 2017'den itibaren Makedonya, Karadağ ve Sırbistan da ülke verilerine eklenmiştir.

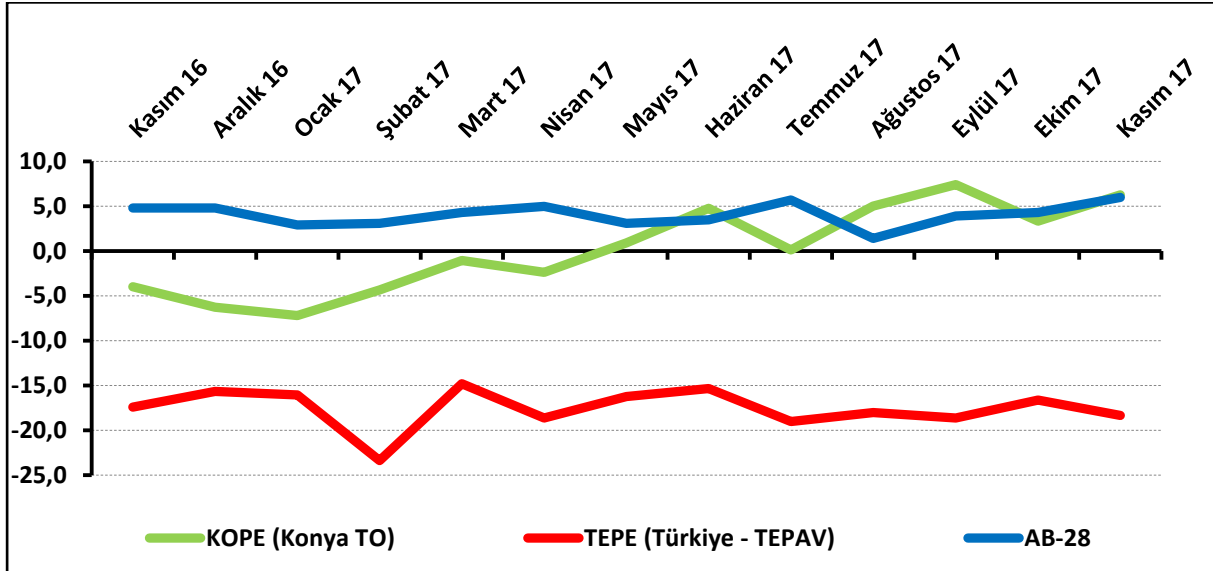
**Sıralama Kasım 2016 değişimine göre yapılmıştır.

Konya’da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında, Şubat 2012’den bu yana Konya’da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapılıyor.

Kasım ayında TEPE, -18,3 puan değerini alırken KOPE 6,3 puan değerini aldı. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 10,3 puan artarken; TEPE 0,9 puan azaldı. KOPE değeri bir önceki aya göre ise 3,0 puan arttı. Konya perakendesi, kasım ayında Türkiye genelinden ve AB-28’den daha iyi performans sergiledi.

Şekil-6. KOPE, TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Kasım 2016 – Kasım 2017)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-0,3	1,5	-2,1	-0,9	3,8	1,5	0,8	1,6	-2,5	1,9	10,0	6,2
2016	2,4	-2,0	-4,3	-2,2	-2,4	-2,7	-1,6	2,5	-1,0	0,2	-4,0	-6,3
2017	-7,2	-4,3	-1,1	-2,4	0,9	4,8	0,1	5,0	7,4	3,3	6,3	